

# Ósannind

Tjóðveldisflokksins roynd at gera ósannindini um loysingarmeir tann 14. september er ein hin svartasti blettur í okkara politisku søgu.

Loysingarátvøðurnar vóru færri enn tær, sum vóru ímóti loysingini.

Ímóti loysingini vóru allar atkvøðurnar, sum vóru fyrri ríkisstýrisins uppskoti og allar tær, sum sogdu nei fyrri báðum uppskotunum.

Tað er so hugstoytt at vita sær, at ein heilur flokkur andaliga er so vorðin, at oddamenn hansara orka at halda fram við frásøgn um eina hending, frásøgn, sum teir megu vita er ósamsvarandi sannleikanum.

Hetta er tilfelli við tjóðveldisflokkinum, serliga oddamonnunum flokksins. Tá ið eg haldi meg neyðast at siga, at tað eru serliga oddamenn flokksins, ið megu ganga við sjúkari samvitsku, so er tað tí, at tað vanliga er so, at ein stórir partur av teimum, ið hava tilgildi stóðu samsvarandi grundsjónarmiðini, ið liggja undir flokkinum, sum ein fylktist um, fylgja oddamonnunum viðvíkjandi útreiðingini og frásøgnini av einstøkum hendingum, ið telving er um.

Hetta er eisini so við frásøgn oddamanna tjóðveldisflokksins viðvíkjandi atkvøðuni tann 14. Sept. 1946.

Hin stóri parturin av liðnum hjá tjóðveldisflokkinum trýr veruliga oddamonnunum sínum Sigurði Joensen, Erlendi Paturssyni, Ólavi Michelsen, Hanusi við Høgadalá og fleiri, tá ið teir siga, at tað tann 14. september 1946 veruliga var ein meirlutur fyrri loysing.

Men hesir somu oddamenn vita, at eingin frásøgn er ósannari enn henda, hon er lika so ósønn, sum tá ið eg fari at siga fyrri fólki, at javnaðarflokkurin vann meirlutan við seinasta lótingsval, tí vit eru fleiri enn næststørri, triðjstørri, fjórðstørri og fimtstørri flokkurinn í Føroyum, hóast sannleikin er, at allir hesir flokkarnir tilsaman eru nógv stórri enn javnaðarflokkurinn.

Tað er jú ein órongligr veruleiki, at oll tæy, sum atkvøðu nei, gjørdur tað fult yvirbevist um, at tæy kundu gera tað við fullum rætti, um tæy vóru fyrri hvorgum av hinum uppskotunum, ið gingu út uppá annað hvørt at taka loysing ella at taka við ríkisstýrisins uppskoti til stjórnskipan, tí tað hevði Thorstein Petersen kunngjørt fyrri fólki bæði munnliga og skrivliga. Og tað kann ikki undra nakran mann at so var, tí hann var bæði lótingsformaður og formaður fyrri hin tá nógv tann størsta flokkinn í Føroyum, og so ikki at gloyma tað, at hann eisini var lótfóðingur, ið so sannliga skuldi vita skil á tí, sum var loyviligt og óloyligt. At táverandi lótingsformaður SUM lótingsformaður bíllaði fólki nakað ólógligt inn, kundu tæy, sum atkvøðu nei, einki gera við, tæy trúðu honum, og sögdu í góðari trúgv meining sína, at tæy vóru ímóti loysingini.

Lótingsformaðurin hevði soleiðis nýtt sín autoritet at »legalisera

eina nei-atkvøðu javnt við krossin fyrri øðrum av hinum uppskotunum.

Eingin maður, sum er sannleikanum trúgvur, kann avsanna, at so var. Og tá ið atkvøðugreiðslan var fyrri at fáa at vita fólksins meining viðvíkjandi loysingini ella góðtakanina av ríkisstýrisins uppskoti, má einhvør sannleikskeerur maður ella kvinna ástanda, at tað ikki ber til at tveita burtur meiningina hjá øllum teimum, sum vóru ímóti báðum uppskotunum, ið vóru send út til fólkið at taka stóðu til, fyrri ella ímóti.

Fólksins sanna vilja fær ein við at telja allar triggiar stóðurnar.

Og tað ið ja-atkvøðurnar fyrri ríkisstýrisins uppskoti og nei-atkvøðurnar fyrri báðum tilsamans allar eru ímóti loysingini og eru meiri enn loysingar atkvøðurnar er loysingin fallin, so satt sum tað er sligið fast, at hesar atkvøður veruliga eru av-

gívnar av frium vilja og av rættisráðum kvinnum og monnum.

Veruleikin er alto, at tað vóru fleiri menniskju ímóti enn fyrri loysingini.

Tá ið hetta ikki kann rongjast, og tá ið vit vita, at eingin betur enn Sigurd Joensen, sakførari, Erl. Paturssonur, nationaløkonomur, Ólavur Michelsen, lærari, og fleiri vita, at loysingin var í minniluta, má tað harma og ógva øll hampamenniskjur, at teir og teirra fylgi fáa seg til ímóti betri vitan og samvitsku síni dag um dag, ár um ár, ja, í heili 20 ár at fortelja fólki ósannindini og sogufalsanina, at ein meirlutur var fyrri loysing við atkvøðuni tann 14. september 1964.

Henda stóða teirra, hesin atburður teirra, er einki minni enn óhugnaligur og sýnir eina sálar-spillu, sum ber hin versta vanda í sær.

Vit fata hetta beinavegin ikki.

Vit fata ikki, at menn skulu hava dirvi at fara út ímillum fólki við eina stóðu, sum er so veik, at tað er neyðugt at stríðast á einari livslýgn.

Hetta er eisini ófatiligt!

Er tjóðveldishugsjónin ikki sterkari enn so, at henni torvar eina frásøgn, sum øll menniskju, ið tíma at kanna hana, siggja veruliga er ein livsósannind, so mátti verið betri at kasta seg fyrri bakka.

## Fólkaflokksins sosiala stóða

Logmaður hevur sent okkum eina avsanna.

Tá tann tilsenda rættingin hevur staðið í »Dagblaðnum», og blaðið í hesi tíð hevur trøngt við plássi, leikar ikki á at taka pláss burtur fyrri at hýsa tí, sum longu hevur verið kunngjørt fólki.

Vit sögdu, at Dam fólkatingsmaður hevði reist málið um ajourføring av sosialu lógunum í fólkatinginum og bíðið statsministerin gera sitt til, at hetta varð gjørt.

Hesa áheitan Dams fólkatingsmanns kann ein og hvør fáa váttaða í tí steinografiska uppritinum av talum fólkatingsmanna. Skjal sum fylgdi við málinum, tá ið tað kom á ting segði eisini frá Dams vandan sær til ministerið um ajourføring av teirri sosialu löggávuni fyrri Føroyar.

Eingin føroyingur ívast í, hvar ið henda áheitan hevur virkað, og at statsministerin meira enn fegin vildi gera sitt til, at álvara varð gjørt av Dams áheitan á hann í fólkatinginum.

Føroyingar vita, at fólkaflokkurin ferð eftir ferð var við at fella javnaðarmanna uppskoti sum somu sosialu forsgur sum í Danmark.

At fólkaflokkurin hevur heitt á tjóðveldið at vera við í stríði móti javnaðarmanna sosiala politikki, og at hann motiveraði hesa sjna áheitan á tjóðveldið við tí, at tað

vildi tarna ella forkoma allari loysing við tað at hin sosiala forsgin vildi kosta so nógv, at føroyingar ikki bæði kundu gjalda hana og taka loysingina.

at tað einans var javnaðarmanna stóri sigur við sosiala politikki sinum, sum dreiv fólkaflokkinn at geva eftir og ganga við til at stemma fyrri javnaðarmanna sosialu uppskoti og vera fyrri ajourføring.

Men við teirri sterku andstöðu fólkaflokksins í sosialu málinum í farnu tíðini í minni vilja føroyingar, ið eru fyrri tí rúmosta sosiala politikki ikki kunna lita fólkaflokkinn í hendi at varðveita teirra sosialu interessur.

## Skada-tilburður við traktori

Hósdagin hendi mannsskadi súðuri í Dalí. Emil Nolsoe, ið hevði verið í Húsavík eftir seyði við traktori sinum, varð funnið deyður undir traktorinum, ið var hvøldur oman yvir hann.

Hetta vóru sorgarboði! Friður verði við minni hansara.

## Teir tóku skipið!

Hvør finger spældi av gleði, tá ið kollfirðingar høvdu fingið ein av hesum stásiligu linubátunum! Og so kom annar! Tá var grøður! Vjt fetu bakið. Tað lýsti í!

Tað skal nú ikki dyljast, at seinasta landsstýrið var allreight yvir fyrri fiskjimonnum og teimum, sum skipini fingu.

Men tað fór. Tess vælvild var so sett út av spæli. Men vit grótu ikki yvir tað, tí vit ívaðust ikki eina løtu í, at tað landsstýrið, sum var komið í staðin, fór at hyldnast okkum og øðrum ikki verri.

Men henda vón varð svikin so eiggiliga, sum eg ikki veit nakran at kunna siga frá.

Annar linubáturin varð fyrri óhappi.

Menninir lögdu árar um borð fyrri at fáa til vega tann pening, ið

skuldi til fyrri at kunna halda fram.

Tað var nú sum rimiligt er ikki sum fótur í hosi at greiða hetta.

Men so var komið so langt. Bjargingin var, sum maðurin segði, á stokkinum.

Men tá kvettir figgindin linuna við at skræða bátin úr hondunum.

Figgindin var eingin minni enn okkara landsstýri.

Nú siglir hesin bátur hjá hjartans vini.

— — —  
Eg orki ikki í lötuni at trevja hesa søgu.

Tað verður at bíða til seinri. Sárt var at siggja mokarin á sild-avirkinum.

Hesin mokari landsstýrisins var ikki mildari.

Kvetti á stokkinum!

Kvetti fyrri kollfirðingum!

P. kollfirðingur.

## Samrøða við Olaf Vestergård, framleiðsluleiðara við fiskavirkid »Godthåb Fiskeindustri«

Vit hitta Olaf Vestergård úr Sumbæ.

Hann hevur verið uppi í Grønlandi hálvtíðja ár sum framleiðsluleiðari, fyrst í KGH og síðani við Godthåb Fiskeindustri.

Vit spyrja hann, hvussu honum hevur líkað haruppi.

»Ógvuliga væl!« svarar hann.

— Hvussu gongst við virkinum?

»Heilt væl — menn vanta, at tað verður at geva yvirskot í ár.«

— Hvussu mangir føroyingar hava arbeitt har í ár?

»24!«

— Hevur fortjenaðari verið góð?

»Liggur upp móti 3000 kr. um mánaðin við yvirtil.«

— Halda tygum, at virkið verður at hava brúk fyrri fleiri føroyingum næsta ár?

»Neyvan, tí grønlandarnir eru við at fáa hug at taka lut í arbeiðinum við virkið. Teir koma sum heild meiri og meiri við bæði í sjódrift og arbeiði á landi.«

— Hvat siga teir til aðrar fremmandar arbeiðarar og fiskimenn?

»Uttan fyrri 12 milamark, uttan mun til, hvør ið tað er!«

Hvussu við føroyingum og grønlandingum til samarbeiði?

»Tað er í lagi teirra millum. Men eg má leggja aftrat, at stóða teirra yvir fyrri føroyingum er tann sama sum yvir fyrri íslendingum. Soleingi sum ríkisfelagsskapurin er, góðtaka grønlandingar, at vit skulu hava sama rætt sum danir. Men skuldi tað verið loysing, sum teir hoyra so nógv talan um, so siga teir, at stóða teirra yvir fyrri føroyingum ikki kann verða óðrvis enn yvir fyrri hinum fremmandu fólkinum. Føroyingar megu so, siga teir, eisini út um 12 mila markid, sum verður kravt í Grønlandi. Eg vil ikki vóna, at vit skulu missa ar-

beiðsokið í Grønlandi, tí hvaðani skulu vit fáa so stórt arbeiðsoki aftur, sum tað vit nú hava við allar stóðirnar í Grønlandi, og vit vóna jú, at tann dagur skjótt verður, at alt Grønland verður at liggja opið fyrri okkum sum Føroyar

liggja arbeiðsliga seð opnar fyrri grønlandingum. Hetta haldi eg, at grønlandingar eru við at skilja, tá ið eg tali við teir um tað.

Storri arbeiðsoki, storri møguleiki fyrri arbeiðsmenn og fiskimenn! Hetta megu føroyingar skilja!

Mánadagin komandi fer Olaf Vestergård við »Skanderborg« aftur til Grønlands at virka sum framleiðsluleiðari á virkinum í Godthåb.

## Uppstilling

Suðurstreymoyar Javnaðarfelag hevur stillað hesi valevni til valið 8. november:

Ernst Hansen, grannskoðari  
Jona Henriksen, bankakvinna.  
Jakup Sune Jacobsen, kassameist.  
Martin Joensen, arbeiðsmannafelagformaður.  
Jakup Lindén-kov, lótingsmaður.  
Hanna Lisberg, lærarinna  
(Oll hesi eru Tórshavn)  
Ólavur J. Nolsoe, motorspavn. Nólsoy  
Magnus Tórshavn, arbeiðsform.,  
Tórshavn.

Stíllad er í bókstavroð og ikki, sum tað skiltist av útvarpstíðindunum, í talroð, so sum vanligt var fyrr.

Hesa ferð fella tær atkvøður, ið gívnar verða uppá sjálfvan listan, einans til hitt samlaða stemmutalið listin fær, og ikki sum fyrr til fyrsta mann á listanum. Nú er tað persónligt val, og tæy valevni, ið flestar persónligar atkvøður fáa, eru vald.